

PRAWA OBYWATELI UE W UK

The Greens | EFA
in the European Parliament

PUBLIKACJA JEAN LAMBERT, POSŁANKI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, POLITYCZKI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO DLA LONDYNU Z RAMIENIA PARTII ZIELONYCH www.jeanlambertmep.org.uk

Zgodnie z prawem UE każdy obywatel UE może swobodnie wjechać i żyć w jakimkolwiek innym państwie członkowskim UE. Wielu obywateli UE wybrało Wielką Brytanię na swój dom – szacuje się, że w Wielkiej Brytanii mieszka obecnie 3,5 miliona obywateli UE.

1

CZYM JEST PRAWO POBYTU WEDŁUG UREGULOWAŃ UE?

Prawo pobytu w UE różni się nieco od prawa do przyjazdu i zamieszkania w innym państwie członkowskim. Osoba posiadająca prawo pobytu ma pewne dodatkowe przywileje, takie jak:

- **prawo do pobytu dla niektórych członków rodziny, nawet jeśli pochodzą spoza UE;**
- **uprawnienie do równego traktowania w kwestii świadczeń socjalnych, takich jak zasiłek dla osób poszukujących pracy i zasiłek mieszkaniowy;**
- **po pięciu kolejnych latach automatyczne uzyskanie prawa stałego pobytu.**

Do czasu formalnego opuszczenia Unii Europejskiej (Brexit) obywatele UE mogą nadal wjeżdżać oraz zamieszkać w Wielkiej Brytanii bez formalnego prawa pobytu. Po Brexicie oczekuje się, że obywatele UE posiadający prawo pobytu czy stałego pobytu zachowają swoje przywileje, ale nie wiadomo jeszcze, jakie zasady będą miały zastosowanie wobec obywateli UE bez formalnego prawa pobytu.

2

KTO MA FORMALNE PRAWO POBYTU WEDŁUG PRAWA UE?

Formalne prawo pobytu jest nabywane automatycznie, jeśli obywatel UE:

- **jest zatrudniony;**
- **jest samozatrudniony;**
- **studiuje** (posiada pełne ubezpieczenie zdrowotne);
- **jest samowystarczalny** (posiada pełne ubezpieczenie zdrowotne).

3

CO LICZY SIĘ JAKO ZATRUDNIENIE?

Pracownik uznawany jest za osobę zatrudnioną, jeśli otrzymuje wynagrodzenie za pracę pod nadzorem i kierownictwem innych. Praca w niepełnym wymiarze czasu oraz praca nisko opłacana liczą się jako praca w prawie UE, z wyjątkiem sytuacji, w których zarobki spadają poniżej pewnego poziomu. Umowy nieregulujące godzin pracy mogą się również liczyć, podobnie jak prace okresowe lub sezonowe.

Osoba szukająca pracy lub bezrobotna zachowuje status pracownika przez określony czas. To może trwać dłużej niż 6 miesięcy, jeśli osoba może wykazać, że miała prawdziwą szansę uzyskania zatrudnienia. Osoba pozostaje pracownikiem podczas urlopu macierzyńskiego i przez około 12 miesięcy po urodzeniu dziecka. Może również pozostać pracownikiem, jeżeli musi zakończyć pracę z powodu wypadku lub choroby.

4

CO LICZY SIĘ JAKO SAMOZATRUDNIENIE?

Nie zawsze łatwo jest stwierdzić różnicę między zatrudnieniem a samozatrudnieniem, ale obie formy przyznają prawo pobytu. Osoba, która ma zarejestrowaną działalność gospodarczą i podejmuje pracę na umowę, pracuje na własny rachunek. Podobnie jak w przypadku osób zatrudnionych praca w niepełnym wymiarze i niskie zarobki nie stanowią problemu, urlop macierzyński jest dozwolony, a status w pewnych okolicznościach może zostać zachowany. Jednak samozatrudnienie może okazać się trudniejsze do wykazania.

5

CO LICZY SIĘ JAKO STUDIA?

Nauka w szkole lub uniwersytecie liczy się jako studia. Jednak student musi posiadać pełne ubezpieczenie zdrowotne, aby mieć formalne prawo pobytu według prawa unijnego.

6

CO DEFINIUJE SAMOWYSTARCZALNOŚĆ?

Posiadanie wystarczających do utrzymania się środków finansowych bez konieczności korzystania ze świadczeń publicznych określa się jako samowystarczalność. Nie muszą to być znaczące środki i mogą pochodzić od współmałżonka lub członków rodziny albo z emerytury, oszczędności czy inwestycji. Osoba musi jednak posiadać pełne ubezpieczenie zdrowotne, aby mieć formalne prawo pobytu.

7

CO TO JEST PEŁNE UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE?

Obywatele UE w Wielkiej Brytanii mogą korzystać z Narodowej Służby Zdrowia (NHS), ale nie liczy się to jako pełne ubezpieczenie zdrowotne dla studentów i osób samowystarczalnych. Istnieją dwa sposoby wykazania, że posiada się pełne ubezpieczenie na wypadek choroby:

- **posiadanie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego {EHIC} wydanej w kraju pochodzenia lub jeden z druków unijnych EU S1, S2 lub S3;**
- **zakup prywatnej kompleksowej polisy ubezpieczeniowej.**

8

KTO UZNAWANY JEST ZA CZŁONKA RODZINY?

Członkowie rodziny są zdefiniowani jako:

- **małżonek lub partner cywilny;**
- **dzieci lub wnuki poniżej 21. roku życia (lub powyżej 21. roku życia, jeśli pozostają na utrzymaniu) obywatela UE lub jego małżonka, lub partnera cywilnego**
- **rodzice lub dziadkowie pozostający na utrzymaniu obywatela UE lub jego współmałżonka, lub partnera cywilnego (nie dotyczy studentów).**

Również inni krewni mogą korzystać z prawa UE, w tym: osoby pozostające w stałym związku partnerskim i krewni lub członkowie gospodarstwa domowego, którzy pozostawali na utrzymaniu obywatela UE przed jego wjazdem do UK.

9

CO TO JEST STAŁY POBYT I JAK GO UZYSKAĆ?

Stały pobyt to prawo do zamieszkania w Wielkiej Brytanii na stałe. Stały pobyt jest nabywany automatycznie po pięciu latach, jeśli spełnia się kwalifikujące kryteria (praca, samozatrudnienie, studia lub samowystarczalność). Te pięć lat nie musi być ostatnimi pięcioma latami, np.: osoba, która pracowała przez pięć lat od 2004 do 2009 r. i od tamtej pory mieszka w Wielkiej Brytanii, nabyła prawo stałego pobytu w 2009 i posiada je dzisiaj. Nabyte raz prawo może być utracone tylko w wyniku ciągłej dwuletniej nieobecności w Wielkiej Brytanii lub na skutek trwającego postępowania deportacyjnego podjętego na przykład z powodu popełnienia przestępstwa.

Obywatel UE może (ale nie musi) ubiegać się o dowód posiadania stałego pobytu.

10

CZY TRZEBA UBIEGAĆ SIĘ O PRAWO STAŁEGO POBYTU JUŻ TERAZ?

Brexit wywołał falę niepokoju. Mimo że rząd brytyjski złożył ograniczone zapewnienie, że obywatele UE przebywający obecnie w Wielkiej Brytanii będą mogli pozostać, w chwili pisania tego dokumentu nie są dostępne żadne informacje i nie wiadomo, jaki rodzaj statusu będzie oferowany, ani czy będzie jakakolwiek różnica w traktowaniu osób, które mają prawo stałego pobytu, zamieszkania czy też bez formalnego prawa pobytu.

11

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wielu obywateli UE, przygotowując się do Brexitu decyduje się ubiegać o dowód posiadania prawa zamieszkania lub stałego pobytu. Nie ma potrzeby składania wniosków już teraz, ale wielu prawników imigracyjnych uważa, że lepiej przygotować się na ewentualne problemy wcześniej, aby można było na czas podjąć działania zaradcze. Złożenie wniosku kosztuje obecnie 65 funtów. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udostępnia formularze na swojej stronie internetowej gov.uk, jak również oferuje możliwość składania wniosków online.

Niniejszy arkusz został sporządzony w **listopadzie 2016 r.** i ma za zadanie przekazywać jedynie ogólne informacje. Należy zawsze szukać aktualnej porady prawnej, ponieważ prawo mogło się zmienić. Autor i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek konsekwencje wykorzystania informacji zawartych w niniejszej broszurze.

Autor **Colin Yeo**, adwokat przy Garden Court Chambers, Londyn

www.freemovement.org.uk